

UNIVERZITET U BEOGRADU
FAKULTET SPORTA I FIZIČKOG VASPITANJA

ZAVRŠNI RAD

Kandidat:

Nikola Milinković

Mentor:

red.prof.dr Goran Ćirović

Beograd, 2013.

UNIVERZITET U BEOGRADU
FAKULTET SPORTA I FIZIČKOG VASPITANJA

ZAVRŠNI RAD

Analiza objekata za fizičko vaspitanje i preporuke za poboljšanje rada na primeru Prve osnovne škole i srednje Tehničke škole u Valjevu

Kandidat:

Nikola Milinković

Mentor:

red.prof.dr Goran Ćirović

Članovi komisije:

van.prof.dr Goran Nešić

as. Milan Sikimić

Beograd, 2013

Sadržaj

1.Uvod	4
2. Istorijat Prve osnovne škole	5
3. Istorijat srednje Tehničke škole	6
4. Programski sadržaj objekata za fizičko vaspitanje u Prvoj osnovnoj školi	7
5.Programski sadržaj objekata za fizičko vaspitanje u srednjoj Tehničkoj školi	11
6. Higijena i sigurnost	15
6.1. Higijena i sigurnost u objektima za fizičko vaspitanje u Prvoj osnovnoj školi	15
6.2. Higijena i sigurnost u objektima za fizičko vaspitanje u srednjoj Tehničkoj školi	16
7.Korišćenje i iskorišćenost prostora za nastavu fizičkog vaspitanja	17
7.1Korišćenje i iskorišćenost prostora za nastavu fizičkog vaspitanja u Prvoj osnovnoj školi	17
7.2Korišćenje i iskorišćenost prostora za nastavu fizičkog vaspitanja u Srednjoj tehničkoj školi	20
8.Upravljanje objektima za fizičko vaspitanje u Prvoj osnovnoj i srednjoj Tehničkoj školi	22
9.Preporuke za poboljšanje rada	23
9.1. Preporuke za poboljšanje rada u Prvoj osnovnoj školi	24
9.2. Preporuke za poboljšanje rada u srednjoj Tehničkoj školi	25
10. Zaključak	27
11. Literatura	28

1.Uvod

Školski objekti namenjeni nastavi fizičkog vaspitanja se ubrajaju u objekte fizičke kulture i u njima zauzimaju značajno mesto, ali pored toga, oni su i školski objekti te su prevashodno stvoreni tako da zadovolje potrebe nastave. Iz tih razloga poseduju određene specifičnosti i oni se moraju razmatrati kao posebna kategorija objekata. Sa jedne strane treba da zadovolje svoje direktne namene (održavanje nastave fizičkog vaspitanja prema usvojenom planu i programu), obezbeđujući pravilan psihofizički razvoj i njihovo obrazovanje na planu fizičke kulture, a sa druge strane da omoguće i druge oblike organizacije aktivnosti fizičke kulture, što je značajan aspekt njihovog postojanja. Sam program nastave fizičkog vaspitanja zahteva izgradnju i uređenje otvorenih, zatvorenih i pratećih prostora, odgovarajućih po svojim osobinama kako za opšte, tako i za specifične namene. Uslovi rada sa decom i omladinom su značajni za ostvarivanje željenih rezultata. Na žalost, još uvek, nisu sve obrazovno-vaspitne institucije u situaciji da omoguće optimalne uslove za fizičko vežbanje. U skladu sa materijalnim mogućnostima, potrebno je ulagati napore i boriti se za što bolje i civilizovanije uslove u kojima će deca i omladina da vežbaju, rekreiraju se i takmiče.

U ovom radu će se izvršiti analiza objekata za fizičko vaspitanje Prve osnovne škole i srednje Tehničke škole u Valjevu i biće date preporuke za poboljšanje rada istih. Analiza obuhvata opšte uslove za izvođenje nastave fizičkog vaspitanja: opremljenost školskih sala, pomoćnih prostorija, higijenski uslovi, njihova iskorišćenost, funkcionalnost. Biće iznete kritike na opšte uslove i oni će biti upoređeni sa određenim normativima. Preporuka za poboljšanje rada u ovim školama se ogleda u određenim izmenama koje bi doprinele kvalitetnijoj, sigurnijoj i komfornijoj nastavi.

2. Istorijat Prve osnovne škole

Prva osnovna škola je osnovana 6. Aprila 1951.god. odlukom Saveta za prosvetu i kulturu u Valjevu pod nazivom Prva mešovita osmoletka „Žikica Jovanovic Španac“. Od tada do 1966. god. je radila u zgradi sadašnje Valjevske gimnazije, a od 1966.god. radi u zgradi adaptiranoj od vojne kasarne u Karađorđevoj br. 122 gde se i danas nalazi. Od 1989.god. škola radi u novom prostoru izgrađenom na temelju stare škole. To je danas velika, lepa i dobro održavana zgrada. Nastava u njoj je kabinetska i izvodi se u 2 smene. Škola poseduje 37 kabineta sa pripremnim prostorijama, 2 sale za fizičko vaspitanje, veliki sportski teren u dvorištu, biblioteku koja raspolaže sa 16.500 knjiga, zubnu ambulantu, letnju učionicu, kuhinju, trpezariju...¹

Slika 1. Prva osnovna škola

¹ <http://www.prvaosnovna.edu.rs/>

3.Istorijat srednje Tehničke škole

Tehnička škola je počela sa radom 5. oktobra 1939.god. pod nazivom „Državna srednja tehnička škola“. Imala je 2 odseka: mašinski i elektrotehnički sa ukupno 47 učenika. Tokom II svetskog rata, škola je menjala lokacije. Po završetku rata je radila u prostorijama sadašnjeg muzeja, da bi 1947/48 počela izgradnja nove školske zgrade koja je završena krajem 1959.god., a nastava u njoj je započela 01.12.1959. god. Ime je promenila iz tehnička škola „Milica Pavlović“ u srednja „Tehnička škola“ 27.01.2003.god. Danas se u školi obrazuje 1080 učenika u 5 područja rada u ukupno 22 obrazovna profila. Površina školske zgrade je 7251m², raspolaže sa 21 učionicom opšte namene, 14 kabineta i specijalizovanih učionica i 16 radionica. Škola poseduje i 2 elektrolaboratorije, biblioteku sa 12.000 knjiga, veliki školski teren sa 2 košarkaška igrališta i jednim rukometnim, školsku salu i bazen sa pratećim prostorijama...²

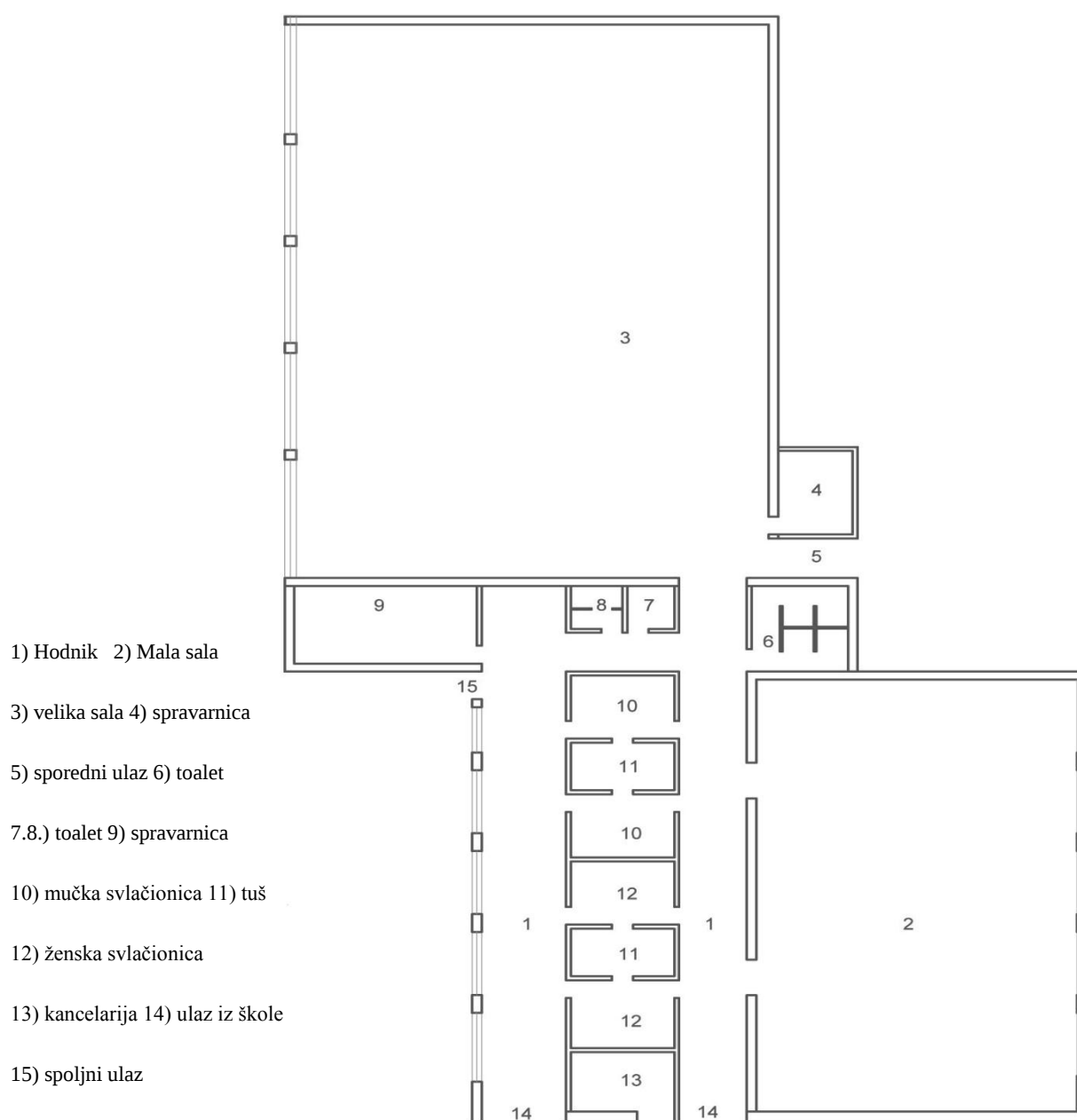
Slika 2. Srednja Tehnička škola

² <http://www.tehnickaskolava.rs/>

4. Programski sadržaj objekata za fizičko vaspitanje u Prvoj osnovnoj školi

Škola poseduje 2 sale za fizičko vaspitanje, veliku dimenzija 32x25x12m i malu dimenzija 20x11x6m. Napolju se nalaze teren za košarku, ograđen teren za fudbal sa veštačkom travom, teren za odbojku, atletska staza dužine 225m sa po 3 staze i jama za skok u dalj. Travnate površine se koriste kao bacališta. Prateće prostorije u bloku za fizičko vaspitanje su nastavnička kancelarija koja je delimično i spravarnica, velika spravarnica, 4 svačionice dimenzija 3x3,5m, 2 kupatila sa tuš kabinama i 2 toaleta.

Slika3. Osnova bloka za fizičko vaspitanje u Prvoj osnovnoj školi

-Ceo blok za fizičko vaspitanje je u aneksnom položaju u odnosu na školu. Dovoljno je izdvojen da buka iz sale, ne smeta pri izvođenju nastave. Dobra strana jeste dovoljan broj svlačionica koje su povezane „čistom“ vezom sa salama, toaleti i tuš kabine. Postoje 4 izlaza od kojih 2 vode direktno napolje, a 2 u školu, što je dobro zbog eventualne evakuacije.

-Velika sala poseduje teren za košarku, odbojku i modifikovani teren za rukomet, nešto manjih dimenzija od pravog. Igrališta su obeležena različitim bojama. Sa jedne strane sale se nalaze tribine na razvlačenje, što znači da je sala pogodna i za organizaciju određenih školskih takmičenja. Sa druge strane se nalaze celom dužinom ripstoli, ukupno 33 komada. Tu su još i krugovi kao i spravarnica u kojoj se nalaze švedski sanduci, debele strunjače za skok u vis kao i broj košarkaških i odbojkaških lopti koji zadovoljava potrebu da svaki učenik poseduje po jednu na času. Na čeonim stranama sale se nalaze golovi za rukomet, drvene lestve, 3 šipke i 2 konopca za penjanje.

Slika4.5. Velika sala u Prvoj osnovnoj školi

- Mala sala ima teren za odbojku i košarku, koji su obeleženi linijama različitih boja. Takođe na uzdužnoj strani poseduje ripstole celom dužinom, 20 komada. Od opreme tu su još i niska i visoka greda, razboj, zidno vratilo, kozlic, gimnastički krugovi, odskočna daska, konj sa hvataljkama, 2 klupe, 14 strunjača, švedski sanduk, zidno vratilo, 3 sipke i 2 kanapa za penjanje. Po opremljenosti ove sale se može zaključiti da je ona pogodnija za gimnastiku, dok je velika sala pogodna za sportske igre.

Slika 6. Mala sala u Prvoj osnovnoj školi

-Što se tiče ostalih rekvizita, škola poseduje i gumene i drvene čunjeve , teške lopte, male golove za mini fudbal, stalke i šipku za skok u vis, nekoliko fudbalskih i rukometnih lopti, obruča i gimnastičkih palica. Jedino broj lopti za košarku i odbojku ispunjava dovoljan broj rekvizita po normativima za osnovne škole.

-Otvoreno igralište je izgrađeno od betona, površine preko 5000m². Duž jedne strane je izgrađena betonska tribina, tu je i košarkaško igralište, prilikom inspekcije su zatečeni koševi bez obruča. Teren za mali fudbal na veštačkoj travi je dimenzija 35x18m. Jama sa peskom je trenutno neupotrebljiva jer je zarasla u korov. Atletska staza dužine 225m je u solidnom stanju. Sve linije na betonskom delu igrališta su odlično vidljive.

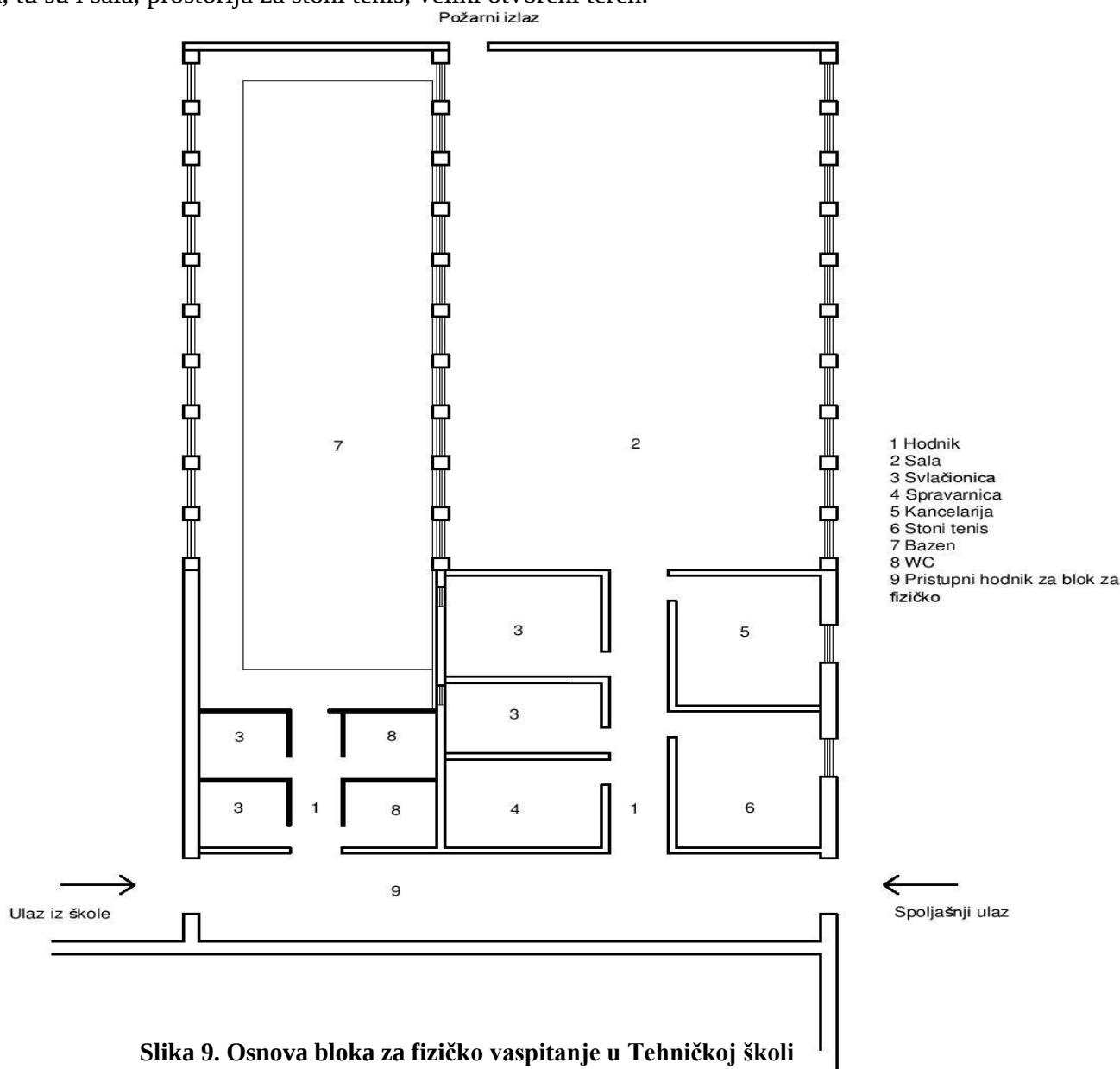
Slika 7.8.Objekti na otvorenom prostoru u Prvoj osnovnoj školi

Otvoreni teren je tako pozicioniran, da ga sa 3 strane okružuje školsko dvorište, a sa jedne strane se nalazi ulica. Od ulice je odvojen tribinama, manjom zelenom površinom i ogradom. Može se reći da su igrališta pozicionirana na najbolji mogući način što se bezbednosti tiče. Takođe je igralište udaljeno od dela škole u kom se održava nastava, tako da buka ne može remetiti nastavu u školi. Beton na igralištu je nešto stariji, ali je i dalje postojan, nije klizav, nema mesta na kojima bi se zadržavala voda posle padavina.

-Pored navedenih objekata, za nastavu fizičkog vaspitanja se koriste i bazeni u Petnici, gde se 2 puta u školskoj godini održava sportski dan škole i park „Pećina“ koji svojim sadržajima omogućuje i održavanje školskih takmičenja i realizaciju jednodnevnih izleta.

5. Programski sadržaj objekata za fizičko vaspitanje u srednjoj Tehničkoj školi

Većina srednjih škola na teritoriji Srbije ne zadovoljava sve potrebne uslove predviđene normativima za srednje škole.³ Tako i ova škola, ali se za razliku od mnogih izdvaja time što poseduje bazen koji su projektovali profesori, a u izgradnji su učestvovali pored profesora i učenici škole. Ovaj bazen dimenzija 25x6x1.33m je jedini zatvoreni bazen u Valjevu. Pored bazena, tu su i sala, prostorija za stoni tenis, veliki otvoreni teren.

³ Višnjić, Jovanović, Miletić, 2004: 576

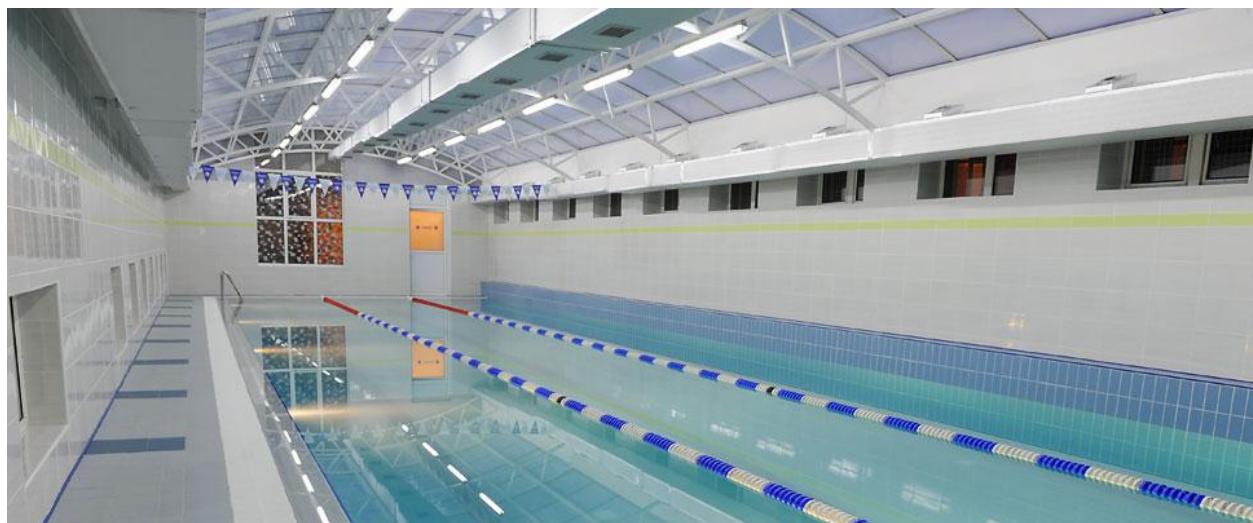
-Ceo blok za fizičko vaspitanje je u aneksnom položaju. Sala je odvojena nekadašnjom galerijom, a sada bazenom od dela gde se izvodi nastava, tako da buka iz sale, ne može ometati nastavu. Sala za fizičko vaspitanje je dimenzija 21x12x6m sa obeleženim odbojkaškim i košarkaškim igralištem. Detaljno je renovirana 2005.god kada su joj zamenjeni stakleni prozori, PVC stolarijom, postavljen je nov parket i nove staklene table sa zglobnim obručima. Pored sale je spravarnica koja ima veze sa spravama samo po nazivu. Naime u istoj ne postoji ni jedna jedina sprava, niti rekvizit koji bi bio upotrebljen u nastavi fizičkog vaspitanja. U samoj sali, se nalaze 4 ripstola. U nastavničkoj kancelariji se nalaze 3 lopte za košarku, jedna za fudbal, par lopti za odbojku i par kugli. Muška i ženska svlačionica su povezane „prljavom“ vezom sa salom i veoma su malih dimenzija, koje ne zadovoljavaju norme koje iznose od 0,7-1,4 m² po učeniku.⁴

Slika 10. Sala u srednjoj Tehničkoj školi

⁴ Petrović, 1993: 53

-Bazen je izgrađen tokom 2011.god. i zvanično pušten u rad na dan škole 7. oktobra 2011.god. Bazen je skromnih dimenzija, ali i kao takav zadovoljava određene potrebe. U sklopu bazena su 2 svlačionice sa tuš kabinama i ormarićima za stvari, kao i toalet.

Slika 11. Bazen u Tehničkoj školi

-Otvoreni deo za nastavu fizičkog vaspitanja se sastoji iz rukometnog igrališta standardnih dimenzija 40x20m, 2 košarkaška igrališta i zelene površine dimenzija 30 x 25m koja se koristi za bacanje kugle. Igralište je dobilo današnji oblik 2000.god. kada je sataro betonsko igralište znatno prosireno i asfaltirano. Igralište je prvovremeno bilo namenjeno i za rekreaciju Valjevaca tokom večernjih časova, na istom su se održavali i gradski turniri u malom fudbalu. Međutim, skoro deceniju se ne koristi u te svrhe, jer su reflektori zbog žalbe jednog komšije disfunkcionalni.

Slika12.Otvoreni objekti u Tehničkoj školi

-Pored gorepomenutih zatvorenih i otvorenih objekata, za nastavu se koriste i park „Pećina“, koji je u neposrednoj blizini škole i poseduje trim staze, terene za košarku, mali fudbal i odbojku na pesku. Koriste se i prostorije B.K.Metalac, atletski stadion u naselju V puk, kao i Kolubarski kej pored reke Kolubare. Na ovim lokacijama se održavaju časovi atletike, pa se na njima učenici pripremaju za obavezni školski kros koji se održava 2 puta godišnje. Takođe se 2 puta godišnje održava i sportski dan škole i u tu svrhu se koriste bazeni u Petnici.

Slika 13.14.Park „Pećina“

Slika 15. SRC Petnica

Slika 16. Kolubarski kej

Bazene u SRC Petnica koriste sve škole u Valjevu za održavanje sportskog dana, Kolubarski kej za održavanje krosa, a park „Pećina“ se koristi za izlete, kroseve, rekreaciju građana i za nastavu fizičkog vaspitanja srednje Tehničke škole i Valjevske gimnazije.

6. Higijena i sigurnost

- Higijena se odnosi na obezbeđenje uslova za održavanje lične higijene korisnika objekta, higijensko održavanje objekta, ali i zadovoljenje ostalih higijenskih uslova u objektu – osvetljenje, zagrevanje, provetravanje, akustika⁵...

- Sigurnost objekta nalaže takvu izgradnju, uređenje i opremanje objekta, kao i kasnije njegovo održavanje, u kome bi sigurnost korisnika bila maksimalno zagarantovana, odnosno da se mogućnost povređivanja svede na najmanju moguću meru. To podrazumeva korišćenje određenih materijala, oblaganje potencijalno opasnih površina u objektu, zaštita elemenata koji bi mogli da izazovu povredu i zaštita elemenata koji bi pri korišćenju objekta mogli da se oštete...

6.1. Higijena i sigurnost u objektima za fizičko vaspitanje u Prvoj osnovnoj školi

-Uslovi za održavanje lične higijene korisnika su obezbeđeni na više načina. Između svlačionica postoje tuš kabine. Učenici ih retko koriste, jer nemaju vremena za kompletno tuširanje, ali mogu biti pogodne za osvežavanje, pranje nogu ... Pored toga, postoji čista veza koja omogućuje ulazak u svlačionicu jednim putem, a izlazak ka sali drugim. Tako se ne ukrštaju i smanjuje se mogućnost unošenja prljavštine u salu. Pored toga postoje toaleti i u „čistom“ delu veze i u „prljavom“, pored toga i izdvojeni umivaonici sa osveženjem učenika.

-Što se održavanja higijene samog objekta tiče, ona je na besprekornom nivou. Svakodnevno se čisti blok za fizičko vaspitanje, a jednom nedeljno se to vrši detaljno. Pored toga, nastavnici proveravaju da li učenici koriste čiste patike za nastavu u sali.

-Osvetljenje: Obe sale su tako orijentisane da su im uzdužne strane postavljene u pravcu sever – jug. Velika sala ima staklene površine na obe uzdužne strane, a mala samo na južnoj. To je pogodan položaj, jer omogućuje dovoljno iskorišćenje prirodne svetlosti, kad uzmemo u obzir da je sa južne strane, Sunce najduži deo dana. Ovo je dobra pozicija za maksimalno iskorišćenje dnevne svetlosti, ali sunčevi zraci, posebno niski, mogu da smetaju u izvođenju nastave. Prozori u obe sale sa južne strane su upravo zbog toga u samom vrhu sale, a to omogućuje direktan prodor svetlosti samo pod ostrim uglom, mada niski zraci mogu biti samo sa istoka i zapada kada Sunce izlazi i zalazi, tako da u ovom slučaju nema problema. Što se tiče veštačkog osvetljenja, ono je neonsko i omogućuje normalno održavanje nastave. Izvori veštačkog osvetljenja su zaštićeni rešetkama.

-Zagrevanje se vrši preko radijatora koji su postavljeni na obe uzdužne strane velike i jednoj strani male sale. Radijatori se nalaze iza ripstola, odnosno tribina u velikoj sali, te je time smanjen rizik od povređivanja. Škola je povezana sa gradskom toplanom.

-Provetravanje se u obe sale vrši preko prozora i ventilatora koji su pozicionirani na spoljnim zidovima sala. Ne postoje drugi ventilacioni otvori.

⁵ Petrović, 1993 : 47

-Akustika u velikoj sali je smanjena samim tim što je tavanica od drveta i upija zvuke, veće su staklene površine a i tribine su drvene, te i ona smanjuje buku svojim upijanjem zvuka. Za razliku od velike, u maloj sali su teži uslovi za rad, jer ne postoji ništa što bi upilo buku.

-Sigurnost: u obe sale, podloga je parket. To je pogodno, jer parket podloga koja „diše“, ima svojstvo elasticiteta, nije tvrd i podloga je koja se ne kliza ukoliko se održava čistom. Takođe je i topla vrsta podloge. Sve staklene površine su zaštićene rešetkama, što sprečava razbijanje istih i eventualno povređivanje. Već je pomenuto da su i radijatori i sijalice zaštićeni. Manjkavost je što u velikoj sali postoje neobloženi noseći stubovi na poprečnim stranama iza golova, što može biti potencijalno opasno. Takođe sličan problem predstavlja i tribina u velikoj sali. Zidovi su obojeni masnom bojom do visine od preko 3m. Inspekciju sprava sprovode nastavnici i one sprave koje nisu za upotrebu se sklanjaju iz sale do njihovog osposobljavanja. Teren koji je napolju je betonski i cela atletska staza. To baš i nije pogodno, jer je tvrda podloga, te je kao takva potencijalno opasna. No, za tartan trenutno nema dovoljno finansijskih sredstava.

6.2.Higijena i sigurnost u objektima za fizičko vaspitanje u srednjoj Tehničkoj školi

-Uslovi za održavanje lične higijene korisnika nisu zadovoljeni. Tuš kabine i toaleti se nalaze samo u okviru bazena, a u bloku sale za fizičko vaspitanje ne postoji niti jedan tuš, niti umivaonik za osveženje učenika, te za korišćenje istih mora da se pređe velika udaljenost, što definitivno nije pravo rešenje. Ne postoji čista veza, pa je to još jedan od loših higijenskih uslova.

-Održavanje higijene sale nije svakodnevno, nego se vrši jednom nedeljno. Svlačionice se čiste svakodnevno i u okviru sale i bazena. U pitanju je srednja škola, za čistu obuču se napomene na početku godine i to se „podrazumeva“, a koliko se učenici pridržavaju pravila, to je već pitanje. Pri inspekciji sale, zatečeno stanje nije odavalo sliku zadovoljavajućih higijenskih uslova.

-Osvetljenje: Sala je orijentisana u pravcu istok-zapad. Za iskorišćenje dnevne svetlosti, orijentacija je pogodna, ali što se tiče zraka koji upadaju pod niskim uglom, nije. Problem je delimično rešen prozorima čije staklo nije čisto prozirno, nego zamućeno-armirano. Veštačko osvetljenje je neonsko, dovoljne je jačine za normalno funkcionisanje natave. Što se bazena tiče, on je prirodno osvetljen samo preko tavanice koja je izgrađena od prozirne plastike. U zimskom periodu se gotovo ne može koristiti prirodno osvetljenje, jer je bazen tako pozicioniran, da ga sa svih strana okružuje škola, to zaklanja svetlost, a pored toga tu je i sneg. Veštačko osvetljenje je takođe neonsko i ono se koristi skoro uvek kada radi bazen.

-Zagrevanje se vrši preko radijatora postavljenih sa obe strane sale. U bazenu se grejanje vrši preko grejalica koje uduvavaju topao vazduh. Škola ima sopstvenu kotlarnicu i grejanje je na mazut.

-Provetravanje se vrši preko prozora i ventilatora na bočnim stranama sale za fizičko vaspitanje, a što se bazena tiče, tu je centralni ventilacioni otvor.

-Akustika u sali je povećana zbog nedostatka drvene tavanice i materijala koji upijaju zvuk, uglavnom je sve od betona.

-Sigurnost: Podloga je parket, već su pomenute dobre strane. Radijatori i sijalice su zaštićeni rešetkama, a prozori su od armiranog stakla, te ni tu ne postoji mogućnost povređivanja. Oko bazena je trebalo ugraditi više reljefnih pločica koje bi umanjile mogućnost klizanja. Bazen nije dubok, te nije ni potreban spasilac kada je u pitanju školska nastava. Kada je u pitanju obuka mlađih neplivača, oni su u grupama sa svojim instruktorima. Ali to opet ne garantuje potpunu sigurnost.

7.Korišćenje i iskorišćenost prostora za nastavu fizičkog vaspitanja

Za svaki prostor namenjen nekoj aktivnosti, se već prilikom njegovog planiranja, previđaju način i vreme korišćenja, broj istovremenih korisnika i njihova struktura, odnosno iskorišćenost. Iskorišćenost prostora namenjenog nastavi fizičkog vaspitanja u školama se može računati s' obzirom na dužinu školskog dana, nedelje i školske godine.⁶ S' obzirom na specifičnosti rada u školama, maksimalna moguća iskorišćenost ovih prostora, nije i potpuna iskorišćenost. Stoga se iskorišćenost školskih objekata može posmatrati kroz primarni oblik korišćenja za časovne i vančasovne aktivnosti sa učenicima, kao i kroz sekundarne oblike korišćenja za potrebe drugih kategorija korisnika. Obe škole koje se pominju u radu su ranije izdavale sale u slobodnim terminima za rekreaciju, međutim u poslednje 2 godine, to nije slučaj.

7.1 Korišćenje i iskorišćenost prostora za nastavu fizičkog vaspitanja u Prvoj osnovnoj školi

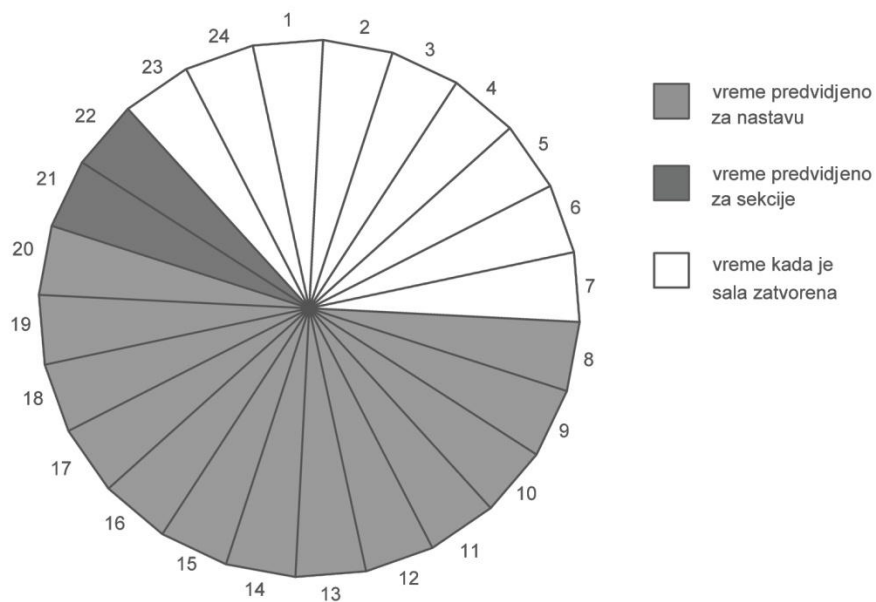
U Prvoj osnovnoj školi rade 3 nastavnika fizičkog vaspitanja. Ovi nastavnici održe 57 časova nastave fizičkog vaspitanja nedeljno. Škola ima 18 odeljenja učenika mlađeg i 19 odeljenja starijeg školskog uzrasta. Iz rasporeda časova (tabela 1.) se može videti da se u samo 3 časa sedmično u jednoj smeni, preklapaju časovi dva odeljenja. Kada uzmemo u obzir to da škola poseduje dve sale, onda uviđamo da nema problema u izvođenju nastave. Jedno odeljenje može biti u jednoj sali ili napolju, dok je drugo u drugoj, te nema gužve, a može se organizovati i neko međueljensko nadmetanje tokom tih časova.

⁶ Petrović, 2000: 21

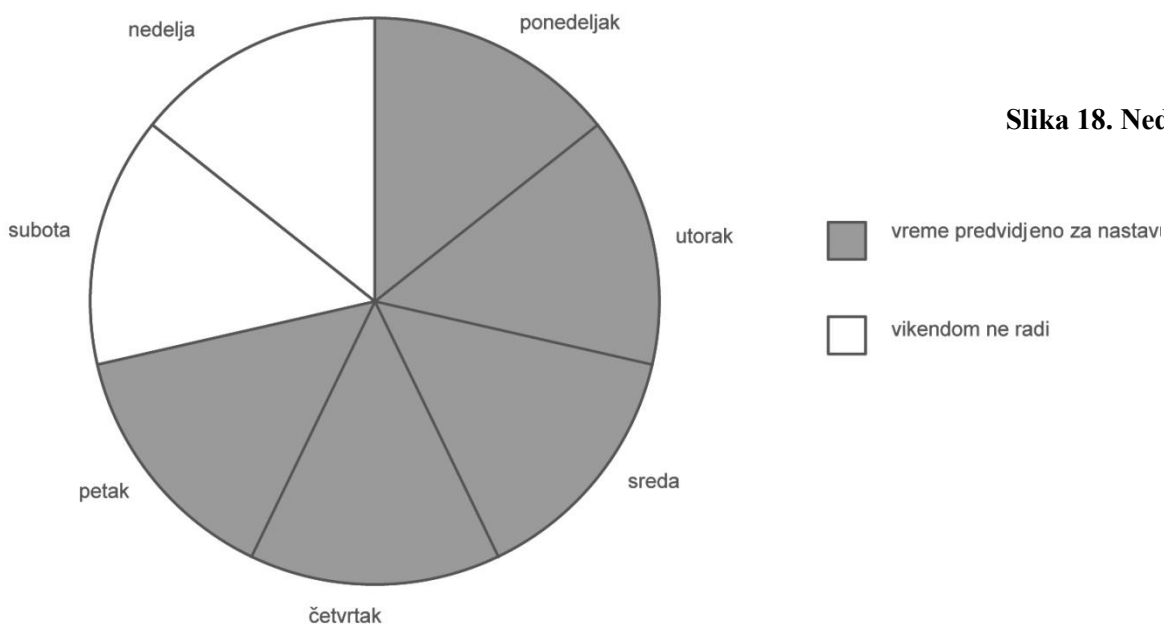
	PONEDELJAK	UTORAK	SREDA	ČETVRTAK	PETAK
1.			VIII-1	V-1	V-2
2.	VII-2	V-1	VI-1	V-2	VI-2
3.	VI-1	V-2	VII-2	VIII-3	VII-2/VIII-2
4.	VIII-1	VI-2		VI-2	VIII-1
5.	VII-1	VIII-2	VII-2		VI-1/V-1
6.		VIII-3		VIII-3	VII-1/VIII-3
1.	VII-3	VII-3	V-4	V-4	VI-4
2.	VIII-4	VII-4	VII-3	VI-4	V-5
3.	V-5	VI-5	VII-5	VII-4	VI-3
4.	VI-6	V-5	VI-3	VII-5	VIII-4
5.	VIII-3	VI-6	V-5	VIII-3	VII-4
6.	VII-5	VI-3	VI-6	VIII-4	VIII-3
20-22h	Sekcija fudbal	Sekcija košarka	Sekcija fudbal	Sekcija košarka	

Tabela 1. Raspored časova nastave fizičkog vaspitanja u Prvoj osnovnoj školi

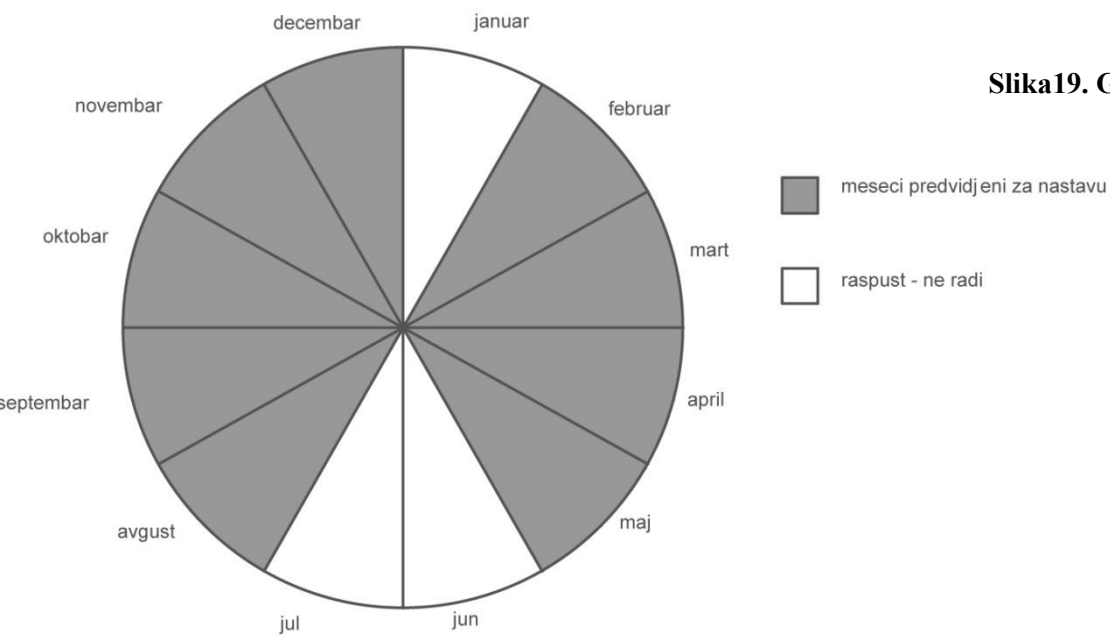
Ovo je raspored časova za učenike od V-VIII razreda, dok učenici mlađih razreda najčešće koriste malu salu u vreme dok učenici starijih koriste veliku ili sa učiteljicama imaju nastavu ispred škole.

Slika 17. Dnevno korišćenje sale

Slika 18. Nedeljno korišćenje sale

Slika 19. Godišnje korišćenje sale

-Na prikazanim histogramima se tačno vidi iskorišćenost školskih sala na dnevnom, sedmičnom i godišnjem nivou. U školi rade 3 nastavnika fizičkog vaspitanja sa ukupnim fondom od 57 časova nedeljno. Maksimalna iskorišćenost jedne sale iznosi 60 časova nedeljno. Kada se uzme u obzir da škola ima 2 sale, maksimalna iskorišćenost zatvorenih objekata bi bila 120 časova nedeljno. Ova brojka je daleko iznad kapaciteta škole. U vreme kada je škola pravljena, jeste imala veći broj učenika, ali ne ovoliko, pa se dovodi u pitanje ekonomičnost izgradnje druge sale. Dve sale zahtevaju i više troškova za održavanje, grejanje, električnu energiju. Ti troškovi bi se delimično mogli pokriti izdavanjem sala barem vikendom i u periodima kada škola ne radi. Međutim, politika škole se promenila i sale se koriste isključivo za nastavu fizičkog vaspitanja, koja je po svemu sudeći komforna u Prvoj osnovnoj školi. U prilog ovoj činjenici idu i 4 svlačionice u bloku za fizičko vaspitanje koje zadovoljavaju prostorne i funkcionalne standarde.

7.2. Korišćenje i iskorišćenost prostora za nastavu fizičkog vaspitanja u srednjoj Tehničkoj školi

U srednjoj Tehničkoj školi koja broji 1080 učenika, nastavu drže 4 profesora fizičkog vaspitanja u 33 odeljenja. Nedeljno se ukupno održi 76 časova fizičkog vaspitanja. Kada se uzme u obzir da je maksimalna iskorišćenost, bez istovremenog korišćenja sale od strane 2 odeljenja, 60 časova nedeljno, može se zaključiti da je školska sala prebunkirana. Na tabeli 2. se može videti da se časovi sa po dva odeljenja istovremeno, održavaju 8 puta nedeljno, od čega u smeni koja ima 2 prazna termina, 2 puta. To bi se moglo rešiti bar u ovoj smeni, te ne bi dolazilo do preklapanja časova. Ukoliko vremenski uslovi dozvoljavaju, „dvostruki“ časovi bi se mogli odrađivati tako što bi jedno odeljenje bilo napolju, a drugo u sali. Sa druge strane kada vremenski uslovi to ne bi omogućavali, nastava bi se mogla vršiti naizmenično u školskom bazenu i sali. Međutim, bazen se za potrebe učenika koristi samo 2h dnevno i to od 11:30-13:30 svakog radnog dana. Za građane je bazen otvoren svakog dana sem nedeljom od 14 do 18h, a nedeljom radi od 10-16h. Ostatak vremena, bazen koriste PK. Valis , VK. Valis i školica plivanja.⁷

⁷ <http://www.tehnickaskolava.rs/>

PRVA SMENA								DRUGA SMENA							
Dan/Čas	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	Dan/Čas	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Ponedjeljak	I2	I8	III4	III6 III5	I4	III3	III9	Ponedjeljak	II2	II6	II5	IV6 IV3	II2	II10	IV2
Utorak	III11	III10	I9 I2	III7 I6	III8	III1	III2	Utorak		III10	IV1	II3	IV4		IV3
Sreda	I7	III11	III10	III6 I1	III4	I3	III5	Sreda	II2	IV6	IV5	IV1	II4	II7	II9
Četvrtak	III2	III8	III1	III7	III3	I4	I5	Četvrtak	IV5	III1	IV1 II8	II7	II1	II5	IV4
Petak	I8	I1	I3 III9	I6	I9	I5	I7	Petak	IV1	IV2	II1 II8	II4	II9	II6	II3

Tabela2.Raspored časova nastave fizičkog vaspitanja u Tehničkoj školi

Ni u Tehničkoj školi se ne izdaju termini za korišćenje školske sale, tako da škola od sale nema nikakvih prihoda. Međutim, termini bazena se izdaju i koriste ih gorepomenuti klubovi i građani Valjeva. To je jedini zatvoreni bazen u Valjevu i veoma je značajan, jer omogućuje bavljanje vaterpolom i plivanjem u Valjevu, dok su pre ovi sportisti morali da putuju do najbližih zatvorenih bazena u Lazarevcu. Ovaj bazen omogućuje bavljenje sportovima u vodi, rekreaciju građana, obuku plivanja, a istovremeno sam sebe otplaćuje. Sve troškove bazena pokrivaju potrošači istog. Moglo bi se reći da je bazen višenamenska i dobra investicija.

8. Upravljanje objektima za fizičko vaspitanje u Prvoj osnovnoj i srednjoj Tehničkoj školi

Upravljanjem objektima u ove dve škole, isključivo rukovode direktori ovih ustanova, Mileva Mojić direktorka Prve osnovne škole i Branko Goloskoković direktor Tehničke škole. Oni u dogovoru sa profesorima fizičkog vaspitanja uz saglasnost školskog odbora odlučuju o tome da li će se izdavati školske sale ili ne. Sa profesorima odlučuju i o održavanju takmičenja koja se mogu održati u ovim školama. U vremenu tranzicije u kome se nalazimo, škole više ne dobijaju dovoljno sredstava od države-opštine ni za održavanje, a o modernizaciji i većim ulaganjima, da i ne govorimo. Škole zavise od sposobnosti ljudi koji upravljaju njima, pa samim tim i objekti za fizičko vaspitanje⁸.

-U Prvoj osnovnoj školi se od izgradnje nove zgrade 1989.god. nije ništa značajnije menjalo. Nije ni bilo potrebe za nekim velikim ulaganjima, jer je građevinski gledano, škola u odličnom stanju. Za vreme rukovođenja sadašnje direktorke, jedino se izgradio teren za mali fudbal sa veštačkom travom. On je izgrađen 2003.god. i od tad, pa do ove godine nije renoviran, a na istom su bila vidna oštećenja dasaka, golova i pohabanost „trave“. Sada je samo umesto dasaka postavljena žica. Što se rekvizita i sprava tiče, rekviziti su potrošni materijal i njih ima relativno dovoljno, stalno se dokupljuju ili dobijaju kroz donacije, ali sprave nisu menjane od izgradnje sale. Neke su vec u lošem stanju i zrele su za remont ili zamenu. U razgovoru sa nastavnicima, oni su izjavili da škola nema para za nove sprave, a za renoviranje istih niko nema dovoljno „sluha“. Škola ne izdaje salu, a i nema većih prihoda, tako da do daljnjeg nema ulaganja u samo fizičko vaspitanje, jer kako kažu, imaju druge prioritete.

-Za razliku od Prve osnovne, u srednjoj Tehničkoj školi se dosta toga menja. Naime od 2000.god. je izgrađen potpuno novi otvoreni teren, promenjena je krovna konstrukcija škole; 2003.god. je urađena nova fasada, zamenjena celokupna stolarija, novom PVC stolarijom; 2005.god je renovirana sala za fizičko vaspitanje, sve učonice su dobile novi nameštaj, kabineti su opremljeni modernijim kompjuterima, uveden je video nadzor; 2011.god je izgrađen bazen; unutrašnjost, a i spoljašnjost škole i dvorišta su potpuno modernizovani. Za razliku od Prve osnovne, ovo je srednja stručna škola. Razlika je ogromna, jer pod dobrim rukovođenjem, učenicima je obezbeđena praksa, na kojoj se usavršavaju, a ujedno i stvaraju određene proizvode za fabriku „Gorenje“ i „Krušik“ u Valjevu. To su dve najzvučnije fabrike, a pored njih je tu i nekolicina manjih privatnih firmi sa kojima škola sarađuje. Tako zarađen novac se investira u školu i polako, ali sigurno škola postaje kvalitetnija što se tiče obrazovanja, udobnosti pohađanja nastave, pa samim tim i nastava fizičkog vaspitanja. Tako se došlo i do školskog bazena. Od dana kada je rukovodstvo škole obećalo izgradnju bazena, pa do dana otvaranja je prošlo svega 7 meseci. Ministarstvo omladine i sporta je doniralo 11 miliona od ukupno 19 koliko je koštala izgradnja, a dobrom organizacijom se došlo do preostalih 8 miliona. Direktor škole je organizovao dobrotvornu večeru za „zvučnija“ imena u Valjevu i prikupio još jedan deo donacija. Učenici su bili oslobođeni nastave ukoliko bi volontirali u izgradnji bazena, a 2 profesora su bili glavni

⁸ Tomić, 2001

projektanti. Sada bazen donosi određene prihode školi, ali to nije bio cilj njegove izgradnje, Valjevu je bio neophodan zatvoreni bazen, a Tehnička škola je podarila isti gradu. U ovoj školi se blok za fizičko vaspitanje, pored toga što je u neadekvatnom stanju, polako razvija. Pored toga što uslovi nisu najbolji, školi ne izostaju zapaženi rezultati iz oblasti sporta što se može videti na slici 20. Rezultati su posledica gomile talenata koji pohađaju nastavu u ovoj školi, a i dobrog vođenja i zainteresovanosti od strane profesora i direktora škole. Svaka ekipa koja je „obećavala“ u predstavljanju škole na međuokružnim i republičkim sportskim takmičenjima, je bila podržana od strane rukovodstva škole. Primetno je u poslednjoj deceniji da je rukovođenje školom izvanredno, pored sportskih, ne izostaju ni ostali rezultati, tako da je čeka svetla budućnost.

Slika 20. Vitrina koja prikazuje sportska dostignuća Tehničke škole.

-Ovde se vide 2 različita rukovođenja školama. Sa jedne strane je škola koja je posedovala sve uslove i zadovoljavala sve standarde, a iz godine u godinu ih sve slabije održava, a sa druge je škola koja je bila daleko ispod zadovoljavajućih uslova za izvođenje nastave uopšte, a sasvim sigurno ih podiže na viši nivo.

9.Preporuke za poboljšanje rada

Uslovi rada sa decom i omladinom su značajni za ostvarivanje željenih rezultata. Na žalost, nisu sve obrazovno-vaspitne institucije obezbedile optimalne uslove za nastavu fizičkog vaspitanja. Potrebno je obezbediti što je moguće bolje uslove, posebno one koji direktno utiču na zdravlje učenika. Tu spadaju održavanje higijene prostora za nastavu i pratećih prostora, optimalna temperatura, vlažnost vazduha, osvetljenje, ventilacija. Zatim je potrebno obezbediti minimum 8m² prostora za vežbanje po učeniku. Pored materijalnih uslova, bitan je i stručni kadar koji će u skladu sa mogućnostima moći u trenutku da unapredi uslove za rad sa učenicima. Znači da iz dostupnog, profesor može da izvuče maksimum svojom snalažljivošću i posvećenošću i na taj način rešava ciljeve fizičkog vaspitanja i realizuje nastavni plan za određeni uzrast. Takođe, profesor je tu da proveri ispravnost sprava i time spreči neželjene posledice do kojih može doći. I maksimalno povoljni uslovi su neupotrebljivi i bezvredni bez pravog profesora i pravog iskorišćenja istih.

9.1. Preporuke za poboljšanje rada u Prvoj osnovnoj školi

Prilikom inspekcije Prve osnovne škole, skoro sve je bilo na mestu, pogotovu što se tiče održavanja higijene.

-Ranije su navedeni tehnički uslovi koje ispunjavaju objekti za fizičko vaspitanje u ovoj školi. Škola je veoma dobro opremljena, nedostaju samo pojedini rekviziti koji bi mogli povećati raznovrsnost nastave, a koji ne zahtevaju velika novčana ulaganja. To su teniske loptice, vijače, pikado... Mogle bi se nabaviti jos i mornarske lestve, sto za stoni tenis, pa bi se mogla osnovati i sekcija za stoni tenis. Uslovi za sportske igre su optimalni (napolju treba srediti obruče na koševima), takođe za atletiku (osim doskočišta- jame), za gimnastiku su već lošiji, potrebno je sanirati neke od sprava.

-Iskorišćenost samog prostora nije najbolja, dosta vremena, van nastave, su sale prazne. To je zaista šteta, jer bi se mogle koristiti za sport, rekreaciju, čak i organizaciju manjih sportskih takmičenja, a ne samo treniranja. Sve bi se to moglo iskoristiti u korist učenika, građana, pa bi se podigla fizička aktivnost na viši nivo.

-Ne bi bilo loše kada bi se aktivirale sve osnovne škole u Valjevu u organizaciji školskih liga u sportskim igrama. Tu bi se mnogi učenici mogli pronaći u određenom sportu i definitivno bi se povećao broj onih koji se bave sportom. Kasnije bi se to odrazilo na sam kvalitet gradskog, pa i sporta na državnom nivou.

9.2.Preporuke za poboljšanje rada u srednjoj Tehničkoj školi

Za razliku od Prve osnovne škole, pri inspekciji Tehničke škole se stiče drugačiji utisak.

-Sala što se tiče higijene nije u najboljem izdanju, vidljiva je prašina na podlozi. Tehnički uslovi definitivno nisu zadovoljavajući, počevši od pratećih prostorija. Naime, prilikom izgradnje bazena, iz tehničkih razloga je smanjen prostor svlačionica, pa su one sada zbijene na manju površinu. Ona je manja od predviđenih koja iznosi 0,7-1,4 m², Dimenzije su 4.5x3m muška i 3x2m ženska svlačionica. Treba uzeti u obzir da u školi postoje odeljenja sa preko 30 muškaraca, a i odeljenja sa preko 15 učenica, te je korišćenje ovih svlačionica neadekvatno.

Slika 21. Ženska svlačionica

Slika 22. Spravarnica

-Spravarnica takođe ne zadovoljava uslove koji predviđaju minimum 20 m². Pored toga, spravarnica i nema ulogu koju treba da ima, jer se u njoj ne nalazi ni jedna sprava. Ona se više koristi kao ostava.

-Već je pominjan nedostatak mokrih čvorova u bloku za fizičko vaspitanje, tačnije, postoji u sklopu bazena, ali je bazen dostupan učenicima samo 2 sata dnevno, a sigurno taj toalet ne mogu koristiti tokom nastave u sali .Ovo predstavlja ozbiljan problem koji bi trebalo rešiti što pre. Škola se konstantno renovira i poboljšavaju se uslovi nastave, tako da bi trebalo da se i ovaj problem reši.

-Iskorišćenost sale u svrhe nastave može biti malo bolje regulisana bar u jednoj smeni, kako bi se smanjio broj časova sa 2 odeljenja koja istovremeno imaju nastavu. Ovo zahteva minimalne napore, a značilo bi učenicima zbog povećanja komfora.

-Iskorišćenost bazena za nastavu fizičkog vaspitanja je minimalna. Naime, nastava se ne održava u bazenu, već je učenicima omogućeno dvočasovno korišćenje bazena radnim danima. Ovo bi se trebalo promeniti, jer kada bazen postoji , treba ga iskoristiti na najbolji nain. Malo učenika samostalno koristi termine, a kada bi se bazen koristio u nastavi, to bi imalo efekta. Trebalo bi

uvesti i obuku neplivača za učenike škole i da im se na poseban način vrednuje kada postanu plivači. Treba učenike podstaci na trud, a najveća vrednost je to što bi naučili da plivaju. Ovakva nastava iziskuje blokove od 2 vezana časa, što može predstaviti mali napor u organizaciji, ali to je ništa u odnosu na ono što bi učenici mogli da steknu.

-Rekviziti su takođe jedan od problema, trebalo bi nabaviti nove lopte za sve sportske igre, čunjeve, vijače, obruče, teške lopte...

-Gimnastičkih sprava nema, te se ne može realizovati program iz ove oblasti. Za spravama definitivno postoji potreba, a i ima mogućnosti da se one nabave u najkraćem roku.

-Treba pohvaliti to što se organizuje školski kros 2 puta godišnje i što se vrše pripreme za isti, a učenicima se vrednuje plasman na krosu.

-Otvoreni teren je funkcionalan za nastavu fizičkog vaspitanja, a pored nje i za rekreaciju građana u vreme kada škola ne radi. Teren je velike površine i moglo bi se dodati par sadržaja poput otvorene teretane na zelenoj površini, moglo bi se izgraditi bacalište i jama sa peskom. Trebalo bi i osposobiti reflektore, koji bi omogućili bavljenje rekreacijom u večernjim satima, kao što je nekad bio slučaj.

-U školi se organizuju mini košarkaški kupovi u koje su uključena sva odeljenja. Ovo takmičenje bi trebalo pretvoriti u mini lige unutar škole i u drugim sportskim igrama, kad za to već postoje mogućnosti. A kasnije bi se moglo proširiti i na međuškolska odeljenska i reprezentativna takmičenja.

-Svi ovi predlozi su usmereni kroz bolje iskorišćenje dostupnih sredstava, ka kvalitetnijoj realizaciji nastave, sticanju sportske kulture, navike za fizičkom aktivnošću, razvijanju takmičarskog duha sa ciljem opšteg poboljšanja načina života, a samim tim i zdravlja.

10. Zaključak

Za adekvatnu nastavu fizičkog vaspitanja su potrebni adekvatni uslovi, a pored njih i adekvatan stručni kadar. Kroz analizu iz ovog rada se može steći uvid u tehničke, bezbednosne, i higijenske uslove objekata za fizičko vaspitanje koje poseduju ove škole. Ovi objekti zadovoljavaju određene normative iz vremena u kom su građeni, ali potrebe za stvaranjem boljih uslova rastu. Zgrada Prve osnovne škole je novija, te se od vremena kada je izgrađena, malo toga izmenilo, ali svakako se menja i te promene treba ispratiti. Uslovi za nastavu fizičkog vaspitanja su veoma dobri, samo je šteta što se toliki kapacitet koji poseduje škola, ne koristi na najbolji mogući način. Izuzimajući par malih zamerki koje se mogu rešiti u najkraćem vremenskom intervalu i koje su posledica nemara, ova škola poseduje možda i najbolje uslove u regionu. Malo je škola koje se mogu pohvaliti tolikim prostorom za nastavu fizičkog vaspitanja, a uz malo ulaganja bi i kvalitet nastave bio na znatno višem nivou.

Zgrada Tehničke škole je starija, ali se kroz rad rukovodstva škole vidi da se stalno ulažu naponi za modernizaciju škole u svim poljima. Značajno je podignut nivo stručne nastave, pripreme učenika za budući rad, stvoreni su adekvatni uslovi za stručno usavršavanje, sve je to ispraćeno modernim ambijentom koji se ističe u školi. Moglo bi se reći da cela škola “sija”, osim bloka za fizičko vaspitanje. Izgradnjom bazena u samoj školi, dobrim pomaganjem ekipa sportskih igara koje predstavljaju školu na takmičenjima i vrednovanjem njihovog učinka u školi, se vidi da škola ima “sluha” za fizičko vaspitanje. Verovatno će u bliskoj budućnosti biti omogućena mnogo bolja nastava fizičkog vaspitanja učenicima Tehničke škole.

11.Literatura

1. Arunović, D., Bokan, B., Matić, M., Petrović, Z., Radišić, K.: „*Prostori i pribori za nastavu fizičkog vaspitanja*“, FFK (interno izdanje), Beograd, 1990.
2. Ilić, S., „*Sportski objekti i tereni*“, Kultura, Beograd, 1989.
3. Petrovic Z., „*Menadžment sportskih objekata*“, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja u Beogradu, Beograd, 2000.
4. Petrović Z., (1993.), „*Objekti fizičke kulture*“, Fakultet fizičke kulture, Beograd
5. Tomić, M. (2001): „*Menadžment u sportu*“, II izdanje, IP" Astimbo", Beograd
6. Višnjjić D., „*Nastava fizičkog vaspitanja od 5. do 8. razreda osnovne Škole*“, Zavod za udžbenike Beograd, 2007.
7. Višnjjić D., Jovanović A, Miletić K: „*Teorija i metodika fizičkog vaspitanja*“, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd 2004..
8. <http://www.tehnickaskolava.rs/> (sajt Tehničke škole, pregledan 1.9.2013.)
9. <http://www.prvaosnovna.edu.rs/> (sajt prve osnovne škole, pregledan 29.8.2013.)
10. http://www.ugradu.info/index.php?option=com_content&task=view&id=8596 (sajt U gradu. Info, pregledan 2.9.2013.)
11. Izvori: Razgovor sa profesorima fizičkog vaspitanja Aleksandrom Ostojicem i Zoranom Radovićem i sekretarom nadom Petrović u Prvoj osnovnoj školi. Razgovor sa profesorom fizičkog vaspšitanja Aleksandrom Živanovićem u tehničkoj školi, zamenikom direktora Rajkom Šarčević i sekretarom Mirković Marijom u srednjoj tehničkoj školi u Valjevu.